

ชื่อสารนิพนธ์ : การบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักไตรสิกขาของโรงเรียนวัดพระพุทธรบาท
เขาระโดง อำเภอมือง จังหวัดบุรีรัมย์

ผู้วิจัย : นายทวีศักดิ์ ทองทิพย์

ปริญญา : พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต (พระพุทธศาสนา)

อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ : ผศ.ดร.สรเชต วรคามวิชัย ปธ.ศ., ศน.บ., M.A., Ph.D.

วันสำเร็จการศึกษา : ๑๕ เมษายน ๒๕๕๕

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความเป็นมา และศึกษาการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักไตรสิกขาของโรงเรียนวัดพระพุทธรบาทเขาระโดง อำเภอมือง จังหวัดบุรีรัมย์ เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลจาก คัมภีร์พระไตรปิฎก ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ใช้วิธีวิเคราะห์ข้อมูลแบบบรรยาย ผลของการวิจัยมีข้อค้นพบ ดังนี้

๑. ความเป็นมาของโรงเรียนวัดพระพุทธรบาทเขาระโดง พบว่า เป็นโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา ซึ่งได้จัดตั้งขึ้นตามภารกิจของวัดในพระพุทธศาสนาทางการศึกษา สงเคราะห์ ตั้งอยู่ที่วัดพระพุทธรบาทเขาระโดง เลขที่ ๑ หมู่ที่ ๑๑ บ้านน้ำซับ ตำบลเสม็ด อำเภอมือง จังหวัดบุรีรัมย์ ๓๑๐๐๐ จำนวนเนื้อที่ประมาณ ๕๑ ไร่ สังกัดสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๑ กระทรวงศึกษาธิการ ได้รับอนุญาตให้จัดตั้งตามใบอนุญาต เลขที่ บร ๑๐๐๑ / ๒๕๕๒ ลงวันที่ ๑๐ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๕๒ ด้านความจำเป็นในการจัดตั้ง เพื่อสนองตอบคำปรารภของคณะสงฆ์จังหวัดบุรีรัมย์ เพื่อสนองตอบภารกิจของวัดในพระพุทธศาสนาทางการศึกษาสงเคราะห์ สนองตอบนโยบายรัฐและคณะสงฆ์ด้านการดำเนินงานโรงเรียนวิถีพุทธ ผลิตผู้จบมัธยมศึกษาส่งต่อให้มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ให้เป็นสถานที่ฝึกสอนของนิสิตมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย และเพื่อให้เป็นสถานที่ศึกษาดูงานโรงเรียนวิถีพุทธของหน่วยงานทั่วไป ด้านแนวทางในการดำเนินการของโรงเรียน ได้กำหนดไว้ในตราสารของโรงเรียน ซึ่งเป็นไปตามที่ได้กำหนดไว้ใน วัตถุประสงค์ของการจัดตั้ง ปรัชญา วิสัยทัศน์ พันธกิจ หลักสูตร เป้าหมาย นโยบาย และกลยุทธ์หลักของโรงเรียน ด้านพัฒนาการ ของ โรงเรียน ได้มีพัฒนาการทั้งทาง ด้านบุคลากร ด้านระบบ บริหาร ด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม ด้านสื่อและแหล่งการเรียนรู้ ด้านอุปกรณ์

การศึกษา และด้าน สาธารณูปโภคพื้นฐานและสวัสดิการ ปัจจุบันโรงเรียนสามารถสร้างชื่อเสียง และได้รับความไว้วางใจจากชุมชนเห็นได้จากแต่ละปีการศึกษา ผู้ปกครองได้ส่งลูกหลานเข้ามา เรียนกับทางโรงเรียนเพิ่มมากขึ้น

๒.การบริหารสถานศึกษาโดย ใช้หลักไตรสิกขา พบว่า โรงเรียน วัดพระพุทธรบาทเขา กระโดง อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ ได้ดำเนินการโดยนำเอาหลักไตรสิกขามาใช้เป็นกรอบในการ พัฒนาสถานศึกษา เพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์สรุปได้ ๓ ประเด็นหลักดังนี้

๑) ด้านปัจจัยแห่งสัมมาทิฐิ คือ หลักการนำรูปแบบไตรสิกขาไปใช้ในการบริหาร สถานศึกษาจะต้องสร้างปัจจัยแห่งสัมมาทิฐิ ๒ ประการให้เกิดขึ้นมาก่อน ได้แก่ (๑) *ปรโตโมสะ* คือ องค์ประกอบฝ่ายภายนอก เป็นปัจจัยทางสังคม เรียกว่า ๗ ว่าวิธีการแห่งศรัทธา ซึ่งได้แก่ ทรัพยากรทางการบริหารทุก ๆ องค์ประกอบซึ่งต้องจัดดำเนินการให้มีขึ้นก่อนดำเนินการจัด การศึกษา (๒) *โยนิโสมนสิการ* คือ องค์ประกอบฝ่ายภายใน เป็นปัจจัยภายในตัวบุคคล เรียกว่า ๗ ว่าวิธีการแห่งปัญญา ซึ่งได้แก่ การ ทำความเข้าใจในกระบวนการดำเนินงานในทุกขั้นตอนอย่าง ถูกต้องจนเกิดเป็นสัมมาทิฐิ ก่อนแล้วจึงเข้าสู่กระบวนการพัฒนาตามหลักไตรสิกขา ต่อไป ด้าน ปัจจัยแห่งสัมมาทิฐิ ที่โรงเรียนวัดพระพุทธรบาทเขากระโดง ได้ดำเนินการ อย่างเป็นรูปธรรม คือ ด้านบุคลากร ด้านระบบ บริหาร ด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านอาคารสถานที่และ สภาพแวดล้อม ด้านสื่อและแหล่งการเรียนรู้ ด้านอุปกรณ์การศึกษา และด้านสาธารณูปโภคพื้นฐาน และสวัสดิการ

๒) ด้าน กระบวนการพัฒนาตามหลักไตรสิกขา คือ การนำเอาปัจจัยแห่งสัมมาทิฐิ อันเป็น ทรัพยากรทางการบริหารมาใช้ในการดำเนินงานร่วมกันอย่างเป็นระบบ ด้าน กระบวนการพัฒนาตามหลักไตรสิกขา ที่โรงเรียนวัดพระพุทธรบาทเขากระโดง ได้มีการดำเนินการ อยู่อย่างเป็นรูปธรรมมีดังนี้ คือ ด้านการเรียนการสอน ที่บูรณาการหลักไตรสิกขา ด้านบรรยากาศ และปฏิสัมพันธ์ที่เป็นกัลยาณมิตร และด้านกิจกรรมการพัฒนาผู้เรียน

๓) ด้าน ผลสำเร็จที่เกิดจากการใช้หลักไตรสิกขาในการบริหาร สถานศึกษา มีดังนี้ คือ (๑) *ด้านสถานศึกษา* ได้มีความพร้อมในด้านทรัพยากรทางการบริหารทุก ๆ องค์ประกอบ เช่น บุคลากร ระบบบริหาร วิชาการ งบประมาณ อาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม สื่อและแหล่งการ เรียนรู้ อุปกรณ์การศึกษา สาธารณูปโภคพื้นฐานและสวัสดิการ อย่างพอเพียง และ (๒) *ด้านชุมชน* โรงเรียนได้รับความไว้วางใจจากชุมชน เห็นได้จากในแต่ละปีการศึกษาผู้ปกครองจะส่งนักเรียนเข้า มาเรียนกับทางโรงเรียนวัดพระพุทธรบาทเขากระโดงเพิ่มมากขึ้น

Thematic Paper : The Educational Institute Administration Using
The Threefold Training Principles of Wat
Phrabuddhapada Kaokradong School, Muang District,
Buriram Province.

Researcher : Mr. Taweesak Tongtip

Degree : Doctor of Philosophy (Buddhist Studies)

Thematic Paper Supervisor

: Asst. Prof. Dr. Sorachet vorakamvichai, Pali IX, B.A. M.A.
Ph.D. (History)

Date of Graduation : 19 April 2012

Abstract

The objectives of this research were to study historical background and educational Institute administration using the Threefold Training Principles of Wat Phrabuddhapada Kaokradong School, Muang District, Buriram Province. Data was collected from Tipitaka of Mahachulalongkornrajavidyalaya Version, related documents, and review of literature. Data analysis was done by description. The results of the research were as follows:-

1. The school of Wat Phrabuddhapada Kaokradong is Karnkusol school of Buddhist temples, established according to the religious works of temples in Buddhism on the work of welfare education. It is located on 1 Moo 13, Ban Namsub, Samet Sub-district, Muang District, Buriram Province, 31000. It has got 51 Rai of land, affiliated to Office of the Private Education Commission, Office of Education Area Buriram 1, Ministry of Education. It is granted the establishment license No. BR 1001/2552, dated 10th February B.E. 2552. The needs of establishment of the school are to respond to the wanting of Buriram Sangha Order, to comply to the temple work in Buddhism on the work of welfare education, to conform to the State and the Sangha Order' policies on Buddhist Oriented School management, to produce the undergraduate students for

Mahachulalongkornrajavidyalaya University, to be the institute for student teaching of Mahachulalongkornrajavidyalaya University, and to be the place for studying trip on Buddhist Oriented School of general organizations. The management of the school is assigned in the school instrument which conformed to the objective of establishment, philosophy, vision, mission, curriculum, goal, policy, and strategy of the school. There are various aspects of development i.e. personnel, administration system, academics, budget, building and environment, media and source of learning, educational instrument, and public utilities and welfares. At present, the school is renowned and trusted to the community as proved by the continuous increasing of students in each academic year.

2. The school of Wat Phrabuddhapada Kaokradong uses the concept of Threefold Training Principle to manage and to develop the school to get achievement in three aspects as follows:

1) The aspect of conditions for the arising of right view; applying the Threefold Training Principle to use in School administration by building two conditions for the arising of right view, namely, (1) Paratoghosa or another's utterance which is the outer condition originated from society, called the way of Faith, that is every thing concerning with administration, and (2) Yonisomanasikara or reasoned attention which is the inner condition originated from selfness, called the way of wisdom, that is to understand all process of administration. To this aspect, what the school has already done is personnel, administration system, academics, budget, building and environment, media and source of learning, educational instrument, and public utilities and welfares.

2) The aspect of the development process according to the Threefold Training Principle; applying conditions for the arising of right view to administer the institute systematically. To this aspect, what the school has already done is integration of the Threefold Training Principle in learning and teaching process, atmosphere and friendly reaction, and learner development activities.

3) The aspect of achievement arisen from using the Threefold Training

Principle in Educational Institute administration is as follows; (1) To the institute, there is readiness in terms of resources of every factor of administration such as personnel, administration system, academics, budget, building and environment, media and source of learning, educational instrument, public utilities and welfares, and (2) To the community, the school has got trust from community as seen by the continuously increasing of students in each academic year.

กิตติกรรมประกาศ

สารนิพนธ์ เรื่อง การบริหาร สถานศึกษาโดยใช้หลักไตรสิกขาของโรงเรียนวัดพระพุทธรบาทเขากระโดง อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ สำเร็จลงได้ด้วยดี ทั้งนี้ เพราะได้รับการสนับสนุนช่วยเหลือจากท่าน ผศ.ดร. สรเชต วรรณวิชัย อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ที่คอยช่วยเหลือเอาใจใส่ให้คำแนะนำตั้งแต่ต้นจนงานนี้สำเร็จลงอย่างสมบูรณ์ ผศ.ดร. โสวิทย์ บำรุงภักดิ์ ที่มีเมตตาได้ให้คำปรึกษาและข้อวิจารณ์อันเป็นประโยชน์ต่อการแก้ไขปรับปรุงหัวข้อและการเขียนโครงการสารนิพนธ์ให้มีความชัดเจนมากยิ่งขึ้น และคณาจารย์ทุกท่านที่สอนอยู่ในหลักสูตรระดับดุริยางคศาสตร์ ศูนย์บัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น ที่ได้มีส่วนสนับสนุนให้คำปรึกษาและข้อวิจารณ์อันเป็นประโยชน์ต่อการแก้ไขปรับปรุงประเด็นการวิจัยจนทำให้ผู้วิจัยนำไปสู่การปรับปรุงประเด็นการวิจัยให้มีความชัดเจนยิ่งขึ้น และความชัดเจนดังกล่าวได้นำไปสู่การวางแผนเพื่อการทำวิจัยให้มีความชัดเจน ตลอดระยะเวลาที่ผู้วิจัยได้ทำการวิจัยในเรื่องนี้ งานวิจัยนี้ได้สำเร็จลงอย่างสมบูรณ์

จึงขอขอบพระคุณทุกท่านเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้ด้วย

นายทวิศักดิ์ ทองทิพย์
วันที่ ๑๕ เมษายน ๒๕๕๕